

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. באשה אחת שחציה שפחה וחציה בת חורין וכפו את רבה ועשאה בת חורין ... מנהג הפקר נהגו בה 1
- הדרן עלך הנא על יבמתו 2
- א. אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ... עבדי מלוג לא יאכלו בתרומה עבדי צאן ברזל יאכלו 2
- ב. ואלו הן עבדי מלוג ... אף על פי שהוא חייב במזונותן ... ואלו הן עבדי צאן ברזל ... והוא חייב באחריותן 3
- ג. בת ישראל שניסת לכהן והכניסה לו עבדים ... הרי אלו יאכלו בתרומה ובת כהן שניסת לישראל ... הרי אלו לא יאכלו בתרומה 5
- ד. הדין עמה 5
- ה. ישראל ששכר פרה מכהן הרי זה יאכילנה כרשיני תרומה כהן ששכר פרה מישראל אף על פי שמוזנותיה עליו לא יאכילנה כרשיני תרומה 6
- ו. ישראל ששם פרה מכהן ... כהן ששם פרה מישראל 7
- ז. עבדי צאן ברזל יוצאין בשן ועין לאיש אבל לא לאשה 8
- ח. המכנסת שום לבעלה ... אפילו הכנים לה שום משלו אם רצה הבעל למכור לא ימכור

8

דף סו.

א. באשה אחת שחציה שפחה וחציה בת חורין וכפו את רבה ועשאה בת חורין ... מנהג הפקר נהגו בה

אסור¹ לאדם שישחרר את עבדו או שפחתו הכנענים, והמשחררו עובר בעשה שנאמר (ויקרא כה פסוק מו) לְעֹלָם בְּהֵם תַּעֲבְדוּ

אולם אם צריך לו לעבד לדבר מצוה, אפילו מצוה שהיא דרבנן, כגון שלא היו עשרה בבית הכנסת, מותר לשחרר את העבד כדי להשלים עמו מניין

¹ שו"ע ונו"כ י"ד רסז עט

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

עשרה, וכן כל כיוצא בזה, וטעם הדבר² שלא אסרה תורה לשחררו אלא כשנותן לו מתנת הנם, כגון שרוצה לשחררו משום הנאת וטובת העבד, בדומה למה שנאמר לגבי גוים (דברים ז פסוק ב) וְלֹא תִתְּנֵם, אבל כשמשחררו לצורך מצוה לאו משום חנינה הוא עושה אלא לצורך עצמו והרי הוא כנותן דמי עצמו.

וכן שפחה שנוהגין בה העם מנהג הפקר ונכשלים באיסור, אף על פי שהיה יכול לייחדה לעבד, מכיון שאינו שומרה כל כך, יכול לשחררה. וי"א³ שכופין את רבה ומשחררה, כדי שתנשא לבעל שישמרנה ויסור המכשול. וכ"כ רוב הפוסקים.

וחציה שפחה חציה בת חורין כופין את רבה ומשחררה לכל הדעות.

הדרן עלך הבא על יבמתו

א. אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ... עבדי מלוג לא יאכלו בתרומה עבדי צאן ברזל יאכלו

² כ"כ בר"ן בגיטין (כ: ד"ה כל) בטעם השני מובא בב"י הלבוש וכן בפרישה. ובר"ן כתב טעם אחר "משמע דלאו עשה גמור הוא דא"כ היכי דחינן ליה משום מצוה דעשרה בבית הכנסת". ועיין ברא"ש ברכות פרק ז סימן כ "מצוה דרבים שאני דאלים עשה דרבים דכתיב ונקדשתי בתוך בני ישראל דהיינו עשה דמקדשין את השם בעשרה ברבים ואפילו הוי מלתא דרבנן כגון לשמוע קדושה וברכו שלא מצינו לו עיקר מן התורה אפ"ה דחי עשה דיחיד".

³ עיין ש"ך ס"ק ק שדייק שדעת המור שאין כופין בשפחה סתם. אך דעת הרמב"ם ורבינו ירוחם וכ"כ המחבר והלבוש שבכל שפחה כופין. ואפשר שהטור ס"ל שכופין על חציה שפחה כיון שמצווה היא על לערב אל תנח ידך מצד בת חורין שבה וי"א שלצורך מצוה זו מוכרין ס"ת כדלעיל דף סה. על אף שאינו מצווה על פ"ו וגם כדי לאפרושי מאיסורא שלא יחטאו בה, אבל שפחה סתם כיון שאינו אלא אפרושי וכו' וליכא מצות לערב וכו' אין יכול לכפותו.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

אלמנה שנשאת⁴ לכהן גדול⁵ גרושה וחלוצה לכהן הדיוט בין כהנת בין ישראלית וכן שאר חיבי לאוין, שנשואי כל אלו מתחללת מן הכהונה, והכניסה לו עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל, עבדי מלוג לא יאכלו אף ע"פ שהוא חייב במזונותם, שמכיון שאינם אוכלים אלא מכה שהם קנינה, מכיון שהיא אינה אוכלת, הם אינם אוכלים, ועבדי צאן ברזל יאכלו מפני שהם של בעל, שהרי אחריותן עליו אף מאונסין, נקראין שלו. נשא שנייה לעריות, היא אוכלת ועבדי מלוג שלה קנסו רבנן שלא יאכלו. כדי שתדע שאינם נשואין גמורים ומ"מ אם מת או גירשה גם עבדי מלוג שלה יאכלו אם היא כהנת.

ב. ואלו הן עבדי מלוג ... אף על פי שהוא חייב במזונותו ... ואלו הן עבדי צאן ברזל ... והוא חייב באחריותו

תקנו⁶ חכמים שיאכל הבעל פירות של נכסי אשתו תחת פדיונה שהיבוחו לפדותה אם נשבית.

ושני מיני נכסים יש לה, האחד נקרא נכסי מלוג והשני נכסי צאן ברזל.

נכסי צאן ברזל – נכסים שהאשה מכניסה לבעלה בנדוניה מתוך כוונה שיהיו ברשותו וקניינו, ושויים נרשם בכתובה. "ודא נדוניה דהנעלת ליה בגדים ותכשיטים" כו'

"נכסי צאן ברזל", נידונים כנכסי הבעל והוא יכול לעשות בהם כרצונו – למוכרם או לתתם במתנה. אך יש עליו אחריות גמורה לגבי שמירת ערכם. כלומר: אם יפקעו הנישואין, יחזרו לאשה הנכסים לפי ערכם המלא ביום הנישואין.

נכסים אלו נקראים: "נכסי צאן ברזל", לפי שהקרן קיימת לאשה כברזל, שהרי אם ירד ערכם, חייב הבעל לשלם⁷.

⁴ רמב"ם הלכות תרומות פרק ז הלכה ב

⁵ שהיא מתחללת. ואם עדיין לא נשאת רק נתארסה לא יאכלו לא עבדי מלוג ולא עבדי צ"ב שהרי היא נפסלת באירוסין כדבסמוך הכ"א ולכן עבדי מלוג לא יאכלו וגם עבדי צ"ב רכ"ז שלא נשאת עדיין לא זכה בהן הבעל.

דרך אמונה שם קבו

⁶ שו"ע ונו"כ אבהע"ז פה א ב

⁷ ולפי שרוב המקבלין היו נוהגין לקבל בהמה דקה להכי קרי להו צאן ברזל

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

נכסי מלוג⁸, נכסים שהאשה מביאה לבעלה עם נישואיה, ואינם נרשמים בכתובה, או נכסים שבאים לה בירושה או במתנה לאחר נישואיה.

"נכסי מלוג", אינם עוברים לרשות הבעל אלא הם שייכים לאשה בלבד, אך הבעל זכאי להנות מן הפירות (הרווחים) שמפיקים נכסים אלו.

על הבעל למפל בנכסים, אך אין הוא חייב בשמירת ערכם ("אינו חייב באחריותם") אם אינו מפסידם בכוונה. ואינו עליהם אלא כשומר בעלמא, לפיכך אפילו אם פשע בהם ונאבדו בפשיעתו פטור מפני שהיא עמו במלאכתו שהרי משועבדת לו, וקי"ל פשיעה בבעלים פטור.

עם פקיעת הנישואין, כתוצאה מגירושין או ממיתת הבעל, האשה מקבלת נכסים אלו כפי שהם, כך שאם עלה ערכם הרוויחה ואם ירד ערכם, או שאבדו מן העולם הפסידה.

נכסים אלו נקראים "נכסי מלוג", מלשון מליגה בארמית, שפירושה: מריטת נוצות, כלומר, שהבעל מולג נכסים אלו כמליגת התרנגולים, ואינו חייב באחריותם.

עבדים⁹ ושפחות ובהמות של נכסי מלוג, כיון שהפירות – הרווחים מהם של הבעל, חייב גם כן הבעל במזונותיהם⁹, ובכל צרכיהם. והם עושים לו והוא אוכל פירותיהם, לפיכך ולד שפחת מלוג או ולד בהמות מלוג הם לבעל שהם בכלל פירי,

ואם גירשה, ורצתה האשה לתת לו דמים וליטול ולד השפחה מפני שבח בית אביה כלומר שהוא לה ולבית אביה לכבוד ולתפארת שממשיכה להחזיק בשפחה שהביאה מביתה. שומעין לה, אבל ולד הבהמה אין שומעין לה שאינו שבח בת אביה¹⁰

ואם מתה הבהמה¹¹ קודם ששחט הולד, נעשה הולד קרן של האשה במקום האם¹².

⁸ שו"ע ונו"כ שם טז

⁹ אף על גב דק"ל יכול הרב לומר לעבדו עשה עמי ואיני זנך אפ"ה עבדי מלוג עדיפי מעבדי שלו. ח"מ שם לח. אבל בעבדי נכסי צאן ברזל יכול לומר עשה עמי ואיני זנך כיון שהם באחריות שלו. ב"ש לו. ויש לעיין מה הדין בעבדי נכסי מילוד אם גם האשה אומרת איני זנך.

¹⁰ ח"מ שם לט

¹¹ ולכאורה ה"ה במתה השפחה.

¹² ח"מ שם לח

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

אם הבעל מכר הפירות ולקח קרקע, אז הקרקע שייך לה ואין לו אלא הפירות, כי הפירות לא תקנו חז"ל אלא לריוח ביתו ולא לקנות קרקע¹³.

ג. בת ישראל שניסת לכהן והכניסה לו עבדים ... הרי אלו יאכלו בתרומה ובת כהן שניסת לישראל ... הרי אלו לא יאכלו בתרומה

בת ישראל¹⁴ שנשאת¹⁵ לכהן, והכניסה לו בין עבדי מלוג¹⁶ בין עבדי נכסי צאן ברזל הרי אלו יאכלו, וכן עבדי כהן שקנו עבדים ועבדי אשתו שקנו עבדים יאכלו שנאמר כי יקנה נפש קנין כספו אפילו קנין הקנין, וקנין האוכל מאכיל וקנין שאינו אוכל אינו מאכיל.

דף סו:

ד. הדין עמה

אשה¹⁷ שיוצאת מתחת יד בעלה בין במיתה בין בגירושין, נוטלת כל נכסיה עמה בין נכסי מלוג בין נכסי צאן ברזל, נכסי מלוג שלא קבל עליו הבעל, נוטלתן כמו שהם, אפילו כלו הרבה, ואין ראוי לעשות בהן מעין מלאכתם הראשונה, ואפילו אם אבדו לגמרי אינו משלם לה כלום, ואם הוקרו הוקרו לה.

נכסי צאן ברזל שהם הנקראים נדונייא והם באחריות של בעל, מן הדין אם פחתו היא נוטלתן והבעל או היורשים צריכין לשלם לה כל הפחת, אף על פי שראויין למלאכתן הראשונה, אבל נהגו שכל זמן שראויין לעשות מעין מלאכתן ראשונה אפילו הם בלויין הרבה נוטלתן כמו שהן ואינו משלם הפחת, ואם לא היו עושין מעין מלאכתן הראשונה חייב לשלם דמיהן ששמו

¹³ ב"ש שם לה

¹⁴ רמב"ם הלכות תרומות פרק ז הלכה יח

¹⁵ אבל אם נתארסה בודאי לא יאכלו שעדיין לא זכה בהן וגם היא אינה אוכלת עדיין

¹⁶ דאע"ג דעבדי מלוג הן שלה שהרי הן באחריותה מ"מ אוכלין דילפי' מקרא דגם קנינו שקנה קנין אוכל ואם מת הבעל בלי זרע עבדי צאן ברזל אוכלין שהן ברשות יורשיו ועבדי מלוג לא יאכלו שהן ברשותה ובבת כהן שנשאת לישראל ומת הוא להיפך. דא"מ שם ק"ו

¹⁷ שו"ע ונו"כ פח א – ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

עליו בשעת הנישואין, ואם הוקרו הוקרו לו ואינה נוטלתן אלא בשומא הראשונה של עת הנישואין.

במה דברים אמורים במקום שנוהגין לכתוב בכתובה שהיא הכניסה לו כלי פלוני בסך כך וכך וכלי פלוני בסך כך וכך, אבל במקום שאין כותבין בכתובה שום כלי בפרטות אלא כוללין הכל וכותבין הכניסה לו בגדים ותכשיטין וסך מעות כך וכך, והרי כל אותו הסך חוב עליו, וכשמגיע הזמן לגבותו אפילו היו הנכסים חדשים, חוזרים לשום אותם כמו שהם שוין עכשיו, ואם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לו, ואין חוששין לשומא ראשונה כלל.

אפילו במקום שאין כותבין בכתובה שום כלי בפרטות, אם היא אומרת כלי אני נוטלת בשומת כתובתי והוא אומר דמיה אני נותן, שומעין לה משום שבח בית אביה, שיהיו הכלים שהביאה בנדונייתה קיימים, והוא שיהיו עושין מעין מלאכתן הראשונה, שכשאין עושין מעין מלאכתן הראשונה הרי הם כמי שאינם ולא שייך בהו לומר שבח בית אביה אלא הם כשאר מטלטלין שלו. וכן ולדות של שפחה ושל בהמה¹⁸ שהם של נכסי מלוג אעפ"י שהם של הבעל, אם הם בענין בעת גביית הכתובה יכולה לומר שישומו לה בכתובתה משום שבח בית אביה.

ה. ישראל ששכר פרה מכהן הרי זה יאכילנה ברשיני תרומה כהן ששכר פרה מישראל אף על פי שמזונותיה עליו לא יאכילנה ברשיני תרומה

ישראל¹⁹ ששכר או שאל²⁰ בהמה מכהן מכיון ששכירות לא קניא ומכיון שאין כל האחריות עליו, והרי היא בהמת כהן, מאכילה השוכר תרומה שאינה ראויה למאכל אדם כגון שנתקלקלה קצת²¹ או ברשינין שאין בני אדם אוכלין אותה אלא בשני רעבון. ואין צריך רשות מהכהן שבודאי ניהא ליה. אבל תרומה שראויה לאדם, אסור להאכילה לבהמה דהוי הפסד תרומה. וי"א²² שדוקא ברשינין מותר להאכיל לבהמה ולא שאר תרומה.

¹⁸ כ"ה דעת הרא"ש והטור. אבל רש"י רמב"ם ס"ל בולדות בהמה לא שייך שבח בית אביה. ובס"י פ"ה סמ"ז פסק ברש"י ורמב"ם וצ"ע עיין אחרונים. באה"ט שם ה

¹⁹ רמב"ם הלכות תרומות פרק ט הלכה ז

²⁰ אף על גב דחייב גם באונסיה כיון שאם הוכחשה או הוולח אינו חייב לא מקרי קנויה לו. דא"מ שם נו

²¹ הר"י קורקום כאן וכ"נ דעת רש"י בב"מ צ' א' ועי' מעשה רוקח ועי' בתוס' אנשי שם סוף תרומות והמאירי כ' בב"מ צ' א' ברשיני תרומה וכיוצא בהן מדברים שאינם תבואה ופירות גמורים מאכילין פרתו של כהן לכתחלה ויראה כן במיני קטניות

²² ר"ש תרומות פ"א מ"ט ותוס' יבמות ס"ו ב' וב"מ צ' א' ותוס' הרא"ש שם ורישב"א שם ותו' רבנו פרץ ובשטמ"ק שם בשם תו' שנין וראב"ד וכמה ראשונים

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ודוקא תרומה טהורה, אבל תרומה טמאה מצותה בשרפה דוקא, ואסור להאכילה לבהמת כהן. ואפי' אם אין לו עצים לשורפה וקוברה כדי שלא יבא לידי תקלה כמו שנוהגין בזה"ז, אסור להאכילה לבהמה, אולם בזמנינו²³ שאז אפשר לכהנים לאכל תרומה מפני שהן טמאים, י"א²⁴ שמותר להאכיל לבהמת כהן תרומה שלא הוכשרה שאינה טמאה אבל אין להדר אחר זה כיון שהכהנים שבזמנינו אינם ודאי כהנים

י"א²⁵ שאפי' מזונותיו על ישראל שעי"ז שמותר לו להאכילה תרומה יאכילנה בריוח יותר, נחא ליה להכהן ומקיים בזה מצות נתינה, וי"א²⁶ שאם מזונותיו על ישראל אסור להאכילה תרומה, שהרי זה גזל השבט, אלא תרומה שנפלה לו בירושה מאבי אמו כהן, או שלקחה מכהן מאכיל, אבל תרומה שעריך לתתה לכהן לא יאכילנה בלי רשותו.

כהן ששכר בהמת ישראל אף על פי שהוא חייב במזונותיה, לא יאכילנה תרומה מפני שאינה קניין כספו ששכירות לא קניא.

ו. ישראל ששם פרה מכהן ... כהן ששם פרה מישראל

ישראל ששאל פרה מכהן לפטמה, וקיבל עליו כל האחריות, בין תתיקר ובין תזול בין אם תשמיז בין אם תכחיש, ולהיות השבח ביניהן, כלומר שיתחלקן בולדות או בפיתום שהושבתה הבהמה. וכן כשלקח ממנו בשומא פרה, וקיבל אחריות מוחלטת להחזיר אותה או דמיה בדרך המותרת שלא יהיה בה רבית²⁷, כיון שעי"ז היא קנוי' לו ונחשבת בהמתו, לא יאכילנה בתרומה אף על פי שיש לכהן חלק בשבחה.

אבל כהן ששאל מישראל או לקחה בשומא לפטמה כנזכר, אף על פי שיש לישראל חלק בשבח, הואיל וגופה לכהן שהרי שמה על עצמו וקיבל כל האחריות נעשית בהמתו, ומאכילה תרומה ה"ז מאכילה תרומה, אף על פי

²³ דרך אמונה הלכות תרומות פרק ו הלכה א

²⁴ חזו"א שביעית סוף סי' ה' וכ"כ בה' תרו"מ שבסוף סי' ה' כלאים וערלה אך מש"כ שם להתיר גם בתרומה טמאה הוא דלא כמסקנת מרן במעשרות סי' ז' שקי"ג ועמש"כ בדא"מ בפ"ב הי"ד

²⁵ רש"י בע"ז מ"ו א' והרא"ש והרע"ב בתרומות פ"א מ"ט ובתוס' ותוס' הרא"ש יבמות סי' ב' ור"א מן ההר שם והמאירי בע"ז מ"ו א' וכ"ד המרדכי ריש אלמנה

²⁶ תוס' ורשב"א ורישב"א בע"ז מ"ו א' והביא הרשב"א כן גם בשם הראב"ד וכ"כ בתוס' רבנו פרץ פסחים ל"ד א' ובתו' רבנו אלחנן ובתו' ר"ש משני' בע"ז שם ועי' ר"י קורקוס ואור שמה

²⁷ שנתן לו הרבה פרות חציין מלוה וחציין פקדון ונותן לו שכר עמלו ומזונו שזה מותר והתנה עמו איזה מלוה ואיזה פקדון ומ"מ השבח של הולדות חולקין מכולן יחד ומיירי כאן שמאכיל את הפרה שהיא המלוה. דרך אמונה שם ס

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

שבסוף יחזרנה לישראל, אם תהיה בעין, מכל מקום עתה היא נחשבת בהמתו, כל כמה שלא החזירה.

ז. עבדי צאן ברזל יוצאין בשן ועין לאיש אבל לא לאשה

עבד כנעני²⁸ שמל וטבל לשם עבדות וסימא אדונו עינו והפיל את שיניו הרי זה יוצא לחירות, וכן בכל ראשי אברים שאינן חוזרין ומומין שבגלוי יוצא לחירות. לפיכך אמרו אם חסרו אצבעות ידיו או רגליו, או ראשי אזניו או ראש החוטם או ראש הגויה או ראש הדרים שבאשה יוצא בהן לחירות, אבל עדיין לא נעשה בן חורין גמור להיות מותר בישראלית, שאין לחפשי חירות ממש להיות בישראל, אלא לשון חפשי מעבודה עד שיתן לו רבו גט שיחרור, דגט גומר בו להתירו כמו באשה. לפיכך כופין את רבו שיתן לו גט שיחרור, כדי שלא יכשלו בו להשיאו ישראלית כשיראו אותו שיצא לחפשי.

ודוקא אדונו אבל אחר שחיסר אינו יוצא, כגון שאחר שאינו אדונו סימא את עיניו, אין מוציאו בראשי אברים מאדונו.

לפיכך עבדי צאן ברזל²⁹, כלומר שהכניסה אותם האשה בנדוניה, וקיבל עליו הבעל אחריות עליהם, יוצאין לחרות בראשי אברים אם האיש חיסר ראשי אברים, אבל אם האשה חיסרה אינו יוצא, שהרי עבדו של איש הוא שהייב באחריותו לאשתו, ואם פחת פחת לו ואם הותיר הותיר לו.

אבל עבדי של נכסי מלוג אינו יוצא לא לאיש שחיסר ולא לאשה שחסרה, שהרי של שניהם הוא, לה הגוף, ולו הפירות, ואינו מיוחד לשום אחד מהם לבדו.

ח. המכנסת שום לבעלה... אפילו הנניס לה שום משלו אם רצה הבעל למכור לא ימכור

כמו שאין³⁰ הבעל יכול למכור קרקע של נכסי אשתו, כן במטלטלין של נכסי צאן ברזל שהכניסה לו, בנדוניהתא הן זהב וכסף ובגדים, אינו יכול למכרם

²⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד רסז כז

²⁹ שו"ע ונו"כ שם לה

³⁰ שו"ע ונו"כ אבהע"ז צ יד

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

או למשכנם אף על פי שכל אחריות עליו והרי הם כשלו ואע"פ שיש לו שאר נכסים כנגד נדונייתא. לפי שהאשה הפצה בשבח בית אביה כלומר שיהיו המטלטלים קיימים לכבוד ולתפארת לה ולבית אביה, וכל שבן שאין הבעל חוב יכול ליטלן בחובו.

ואם מכרן הבעל או משכנן, יש אומרים³¹ מה שעשה עשוי, ויש אומרים³² שמכרו בטל כמו גבי קרקע, שגם במטלטלין יש בהן משום שבח בית אביה. ואפילו מכר לפרנסה מ"מ היא יכולה לערער על המכירה. ואם היא מכרה והוא מסכים אח"כ או להיפך המקח קיים, ואינו צריך קנין חדש³³.

מטלטלין³⁴ שנתן לה הבעל משלו, לכו"ע אינו יכול למכרם שהרי אין לו בהם כלום אפילו לא הנאת הרווחים והפירות.

אך מטלטלין³⁵ שנתן לה הבעל משלו והעריכו אותם³⁶ כנגד תוספת שהוסיף לה בכתובתה, או נדונייתא, שתגבה אותם מהם, וכן מטלטלים שנתן לה בעלה להתנאות בהם³⁷ אע"ג שלא נתן לה במתנה גמורה, דינם שוה לנכסי צאן ברזל, שאינו רשאי למכרם לכתחלה, ולי"א אפילו בדיעבד כנזכר. והוא הדין למטלטלין שקנה לה אפילו לא באו לידה, ואפילו אין לו במה להתפרנס, ואין חילוק בין בגדי שבת ויו"ט לבגדי חול, אבל כלי זהב ובדולח יכול למכרם אם הוצרך להתפרנס מהם, שודאי על דעת כן נתנו לה שאם יצטרך יתפרנס מהם, ואם קרובים נתנו לה, יכול הבעל למכור ולפרנס את עצמו מן הרווחים אך לא מן הקרן³⁸, אפילו תכשיטים ובגדים, שמסתמא על מנת כן נתנו לה.

³¹ ר"ת ורמב"ם, והטעם שהרי הוא יכול לבלותן לגמרי בתשמיש והם עומדים לבלות וליאבד ע"כ ממכרו ממכר משא"כ בקרקע ח"מ שם מה. ובהפלאה שם כט כתב "נראה פירושו כיון דנכסי צאן ברזל הנוף של האיש ואין לאשה אלא שיעבוד עליהם ומטעם זה קי"ל [שם] דיוצאין בשן ועין לאיש הואיל ואין לה עליהם אלא שיעבוד אתי שחרור ומפקיע מידי שיעבוד. ולהכי ס"ל להרמב"ם נמי אם מכר הבעל אין האשה יכולה להוציא דהוי כשאר בע"ח דא"י להוציא מן הלקוחות מטלטלים שקנו מן הלוח דאין המלוה סומך עליהם." כתב הרא"ם סימן פ' אפילו היתה האשה צווחת בשעת המכירה שאינה רוצה למכרם המכר קיים. באה"ט שם ל

³² והרא"ש והרשב"א וריב"ש סי' פ"ב וק"כ כתב בשם כל האחרונים דמכירה בטל וכ"פ בש"ג פ' מציאות האשה

³³ ב"ש שם מה

³⁴ ח"מ שם מט

³⁵ שו"ע ונו"כ שם טו

³⁶ ח"מ שם אולם עיין בב"ש שהשיג עלזה ובאחרונים כתבו כדעת הח"מ עיין בהפלאה בבית מאיר ובית יעקב ³⁶ שם

³⁷ הפלאה ובית יעקב שם בפ' דברי המחבר

³⁸ ב"ש שם נד